

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองเฉลี่ย (Sum of Squares)
DF	แทน	ค่าที่ระดับความเป็นอิสระของการผันแปร (degree of freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean of Squares)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาใน F - Distribution
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
Sig.	แทน	ค่าสำคัญทางสถิติทดสอบ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้นำเสนอขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ ระดับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เมื่อจำแนกตาม ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
กำนัน	89	46.11
ผู้ใหญ่บ้าน	104	53.89
โดยรวม	193	100.00
2. อายุ		
25-35 ปี	75	38.87
36-45 ปี	77	39.89
46 ปีขึ้นไป	41	21.24
โดยรวม	193	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	98	50.78
มัธยมศึกษา	51	26.42
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	28	14.50
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	16	8.30
โดยรวม	193	100.00
4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
ไม่เกิน 5 ปี	103	53.37
5 ปีขึ้นไป	90	46.63
โดยรวม	193	100.00

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 53.89 อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือ อายุ 36-45 ปี

คิดเป็นร้อยละ 39.89 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.78 และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.37

ตอนที่ 2 วิเคราะห์บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

1. วิเคราะห์บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน จำนวน 5 ด้าน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวม 5 ด้าน

การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ในชุมชน 5 ด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับการแสดง บทบาท
1. ด้านการบังคับ	3.25	0.63	ปานกลาง
2. ด้านการหลีกเลี่ยง	3.11	0.59	ปานกลาง
3. ด้านการปรองดอง	4.03	0.60	มาก
4. ด้านความร่วมมือร่วมใจ	3.95	0.60	มาก
5. ด้านการประนีประนอม	3.67	0.62	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการปรองดอง ($\bar{X} = 4.03$) ด้านความร่วมมือร่วมใจ ($\bar{X} = 3.95$) ด้านการประนีประนอม ($\bar{X} = 3.67$) ส่วนอีก 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการบังคับ ($\bar{X} = 3.25$) ด้านการหลีกเลี่ยง ($\bar{X} = 3.11$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
ในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รายด้านและจำแนกเป็นรายชื่อ จำนวน
5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการบังคับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใน
การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
ด้านการบังคับ จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการบังคับ	\bar{X}	S.D	ระดับการ แสดง บทบาท
1. เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีขึ้น ท่านแสดงบทบาทตามตำแหน่งอำนาจหน้าที่โดย การสั่งให้คู่กรณียอมรับการแก้ไขของท่าน	3.35	1.13	ปานกลาง
2. เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีขึ้น การตัดสินใจยุติความขัดแย้งของท่านได้รับการ โต้แย้งจากผลหรือการตัดสินใจยุติความขัดแย้ง	2.32	1.06	น้อย
3. ปัญหาความขัดแย้งยุติลงเนื่องจากท่านได้นำ ข้อกฎหมายเกี่ยวกับบทลงโทษมาแสดงให้คู่กรณี ได้รับทราบถึงผลจากการตัดสินใจ	3.58	1.07	มาก
4. ท่านใช้ความเป็นเครือญาติบังคับให้ญาติ ผู้ใหญ่ของคู่กรณีช่วยเจรจาให้คู่กรณียอมรับ เงื่อนไขการตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้น	2.86	1.28	ปานกลาง
5. ท่านแสดงบทบาทอำนาจหน้าที่แก้ไขปัญหาที่ เกิดขึ้นในชุมชน โดยยึดหลัก กฎ ระเบียบของ หมู่บ้านเป็นแนวทางการตัดสินใจ	3.83	1.02	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ด้านการบังคับ	\bar{X}	S.D	ระดับการ แสดง บทบาท
6. ท่านใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งตัดสินใจ ขัดแย้งระหว่างคู่กรณี โดยคำนึงถึงผลกระทบที่ อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต	3.07	1.44	ปานกลาง
7. เมื่อปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะมีผล นำไปสู่ความรุนแรงในชุมชน ท่านใช้กฎหมาย เข้าแก้ไขปัญหามากกว่าใช้หลักการอ้อมยอม และการประนีประนอม	3.08	1.19	ปานกลาง
8. เมื่อมีการประชุมหมู่บ้าน ท่านเสนอแนว ทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เพื่อให้ลูกบ้านได้ ยึดถือเป็นข้อกำหนดการแก้ไขปัญหา	3.96	0.88	มาก
โดยรวม	3.25	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
ในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบังคับ โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ อยู่ใน
ระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด
คือ ข้อที่ 8 เมื่อมีการประชุมหมู่บ้าน ท่านเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เพื่อให้
ลูกบ้านได้ยึดถือเป็นข้อกำหนดการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ ข้อที่ 5 ท่านแสดง
บทบาทอำนาจหน้าที่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยยึดหลัก กฎ ระเบียบของหมู่บ้านเป็น
แนวทางการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.83$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2 เมื่อเกิดปัญหาความ
ขัดแย้งระหว่างคู่กรณีขึ้นการตัดสินใจยุติความขัดแย้งของท่านได้รับการโต้แย้งจากผลหรือ
การตัดสินใจยุติความขัดแย้ง ($\bar{X} = 2.32$)

2.2 ด้านการหลีกเลี่ยง

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการหลีกเลี่ยง จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการหลีกเลี่ยง	\bar{X}	S.D	ระดับการแสดง บทบาท
9. ท่านตัดสินใจปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มโดยหลีกเลี่ยงความเป็นเครือข่าย	3.96	0.88	มาก
10. เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นในชุมชน ท่านได้แสดงบทบาทแก้ไขปัญหาทุกครั้งเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงความรุนแรงของปัญหาที่นำไปสู่ความแตกแยก	3.86	1.00	มาก
11. ขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของกลุ่ม ท่านให้กลุ่มหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าโดยห้ามทะเลาะ ได้เถียงกันจนกว่าจะมีการนัดหมายเวลาเพื่อตัดสินยุติความกัน	3.64	1.14	มาก
12. ท่านได้หลีกเลี่ยงในการเจรจาต่อรองในเรื่องผลประโยชน์ เพื่อตัดสินยุติข้อปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มและญาติของทั้งสองฝ่าย	3.96	0.91	มาก
13. การใช้อำนาจหน้าที่แสดงบทบาทการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนสิ้นสุดลง ท่านได้หลีกเลี่ยงการรับผลตอบแทนจากการแก้ไขปัญหาจบลง	2.58	1.27	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านการหลีกเลี่ยง	\bar{X}	S.D	ระดับการแสดง บทบาท
14. ในการเข้าแก้ไขปัญหสถานการณ์การเผชิญหน้า เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจจะรุนแรงขึ้น ท่านแสดงบทบาทอำนาจหน้าที่ของท่านในการยุติ	3.05	1.64	มาก
15. ระหว่างการสนทนาปัญหาเกิดการโต้เถียงของคู่กรณี ท่านได้ระงับเหตุด้วยอารมณ์ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหายืดเยื้อหรือเสียเวลาของท่าน	1.93	1.15	น้อย
16. เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากการตัดสินใจปัญหาผ่านไปแล้วท่านได้จัดทำบันทึกข้อตกลงของคู่กรณีไว้เป็นหลักฐาน	1.81	1.17	น้อย
โดยรวม	3.11	0.59	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการหลีกเลี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 12 ท่านได้หลีกเลี่ยงในการเจรจาต่อรองในเรื่องผลประโยชน์ เพื่อตัดสินใจยุติข้อปัญหาความขัดแย้งของคู่กรณีและญาติของทั้งสองฝ่าย ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ ข้อที่ 9 ท่านตัดสินใจปัญหาความขัดแย้งของคู่กรณีโดยหลีกเลี่ยงความเป็นเครือญาติ ($\bar{X} = 3.96$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 16 เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากการตัดสินใจปัญหาผ่านไปแล้วท่านได้จัดทำบันทึกข้อตกลงของคู่กรณีไว้เป็นหลักฐาน ($\bar{X} = 1.81$)

2.3 ด้านการปรองดอง

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใน การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรองดอง จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการปรองดอง	\bar{X}	S.D	ระดับการแสดง บทบาท
17. เมื่อเกิดปัญหาคความขัดแย้งในชุมชน ท่านได้ใช้เวลาไปพูดคุยกับคู่กรณีแต่ละฝ่ายที่บ้านเพื่อให้เกิดการออมชอม ลดความขัดแย้งก่อนจะมีการตกลงในข้อพิพาท	4.04	1.04	มาก
18. ท่านใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นวิธีการออมชอมให้คู่กรณียอมรับข้อตกลงแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งร่วม	4.20	0.79	มาก
19. ท่านใช้อำนาจหน้าที่ด้วยวิธีออมชอมในปัญหาคก่อนใช้มาตรการกฎหมายแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้น	3.80	1.15	มาก
20. ท่านได้ใช้ความศรัทธาและความเชื่อถือจากลูกบ้านในการยุติปัญหาของคู่กรณีด้วยสันติวิธี	4.06	0.84	มาก
21. ท่านได้ชี้แจงให้คู่กรณีเข้าใจถึงผลกระทบและโทษที่จะได้รับตามกฎหมาย เมื่อคู่กรณีไม่ยอมรับข้อตกลงด้วยสันติวิธี	4.05	0.89	มาก
22. การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีให้ยุติท่านได้ใช้ญาติผู้ใหญ่ของคู่กรณีมาช่วยในกระบวนการเป็นตัวกลางไกล่เกลี่ยเจรจาให้ยอมรับข้อตกลงตามคำตัดสิน	3.99	0.94	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ด้านการปรองดอง	\bar{X}	S.D	ระดับการ แสดง บทบาท
23. ท่านแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างคู่กรณี ด้วยการใช้วิธีออมชอมเข้าตัดสินให้เกิดข้อยุติให้ ได้รับการยอมรับในข้อตกลงกันด้วยเป็นอย่างดี	3.77	1.04	มาก
24. ท่านให้ความรู้ ความเข้าใจ และปลุก จิตสำนึกลูกบ้าน ให้มีความรักความสามัคคี เพื่อ ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาคความขัดแย้งระหว่างกัน ขึ้นภายในและนอกหมู่บ้าน	4.15	0.78	มาก
โดยรวม	4.03	0.60	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาคความ
ขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรองดอง โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดคือ ข้อที่ 18 ท่านใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นวิธีการออมชอมให้คู่กรณี
ยอมรับข้อตกลงแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งรวม 3 ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ ข้อที่ 24 ท่านให้
ความรู้ ความเข้าใจ และปลุกจิตสำนึกลูกบ้าน ให้มีความรักความสามัคคี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด
ปัญหาคความขัดแย้งระหว่างกันขึ้นภายในและนอกหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.15$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย
ที่สุดคือ ข้อที่ 23 ท่านแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีด้วยการใช้วิธีออมชอมเข้าตัดสิน
ให้เกิดข้อยุติให้ได้รับการยอมรับในข้อตกลงกันด้วยเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.77$)

2.4 ด้านความร่วมมือร่วมใจ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ใน การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านความร่วมมือร่วมใจ จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านความร่วมมือร่วมใจ	\bar{X}	S.D	ระดับการแสดงผล บทบาท
25. ในการพิจารณาปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในชุมชนของท่าน เพื่อความเป็นกลางของความ ยุติธรรม ได้แต่งตั้งบุคคลในชุมชนเข้าร่วมในการ ตัดสินปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น	4.27	0.75	มาก
26. การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชน ท่าน ได้เชิญผู้อาวุโสหรือผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมใน การพิจารณาแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง	4.00	0.75	มาก
27. ในการพิจารณาความขัดแย้งระหว่างคู่กรณี ในชุมชน ท่าน ใช้ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็น สถานที่ในการตัดสินทุกครั้งและเปิด โอกาสให้ บุคคลที่ต้องการเข้าร่วมรับฟังการตัดสิน	3.70	1.07	มาก
28. การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชน ท่าน ได้ขอให้ลูกบ้านร่วมมือเข้าร่วมกระบวนการช่วย แก้ไขปัญหา	4.18	0.81	มาก
29. ท่านกระตุ้นให้ลูกบ้านมีจิตสำนึกในการอยู่ ร่วมกัน ร่วมมือกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักให้อภัยกันใน โอกาสมีการจัดประชุมและ อบรมภายในชุมชน	3.78	0.87	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้านความร่วมมือร่วมใจ	\bar{X}	S.D	ระดับการ แสดง บทบาท
30. ท่านกับส่วนราชการในพื้นที่จัดกิจกรรม สัมพันธ์ให้ความรู้โดยเน้นการทำความเข้าใจอัน ดีต่อกัน และปรองดองระหว่างกันทางใดทาง หนึ่ง	4.34	0.71	มาก
31. ท่านติดตามผลจากการจัดอบรมให้ความรู้ จากส่วนราชการหรือวิทยากร ลูกบ้านของท่านที่ ผ่านการอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงขึ้น	3.72	0.94	มาก
โดยรวม	3.95	0.60	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาคความ
ขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านความร่วมมือร่วมใจ โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ
โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 30 ท่านกับส่วนราชการในพื้นที่จัดกิจกรรมสัมพันธ์ให้
ความรู้โดยเน้นการทำความเข้าใจอันดีต่อกัน และปรองดองระหว่างกันทางใดทางหนึ่ง
($\bar{X} = 4.34$) รองลงมาคือ ข้อที่ 25 ในการพิจารณาปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนของ
ท่าน เพื่อความเป็นกลางของความยุติธรรม ได้แต่งตั้งบุคคลในชุมชนเข้าร่วมในการตัดสิน
ปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 27 ในการ
พิจารณาความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีในชุมชน ท่านใช้ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ใน
การตัดสินทุกครั้งและเปิด โอกาสให้บุคคลที่ต้องการเข้าร่วมรับฟังการตัดสิน ($\bar{X} = 3.70$)

2.5 ด้านการประนีประนอม

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและบทบาทของก้านั้น ผู้ใหญ่บ้านใน
การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
ด้านการประนีประนอม จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการประนีประนอม	\bar{X}	S.D	ระดับการแสดง บทบาท
32. เมื่อมีการแก้ไขความขัดแย้งในชุมชน ท่าน ได้เปิดโอกาสให้บุคคลอื่นในชุมชนเข้าร่วม ช่วยเหลือกระบวนการแก้ไขข้อยุติ	3.99	0.72	มาก
33. ท่านใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวช่วยในการ ต่อรองอะลุ่มอล่วย ให้คู่กรณียอมรับในเงื่อนไข และข้อตกลงระหว่างกัน	3.84	0.90	มาก
34. ท่านอธิบายผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามตัวบท กฎหมายกับทั้งสองฝ่ายเพื่อประนีประนอมให้ คู่กรณียุติความขัดแย้งระหว่างกัน	3.73	1.04	มาก
35. ท่านยกกรณีตัวอย่างความรุนแรงที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่ยอมความกันเพื่อให้คู่กรณีเกิดการ ประนีประนอม	4.07	0.91	มาก
36. ท่านประนีประนอมคู่กรณีโดยใช้หลัก วิชาการและหลักธรรมชาติเป็นเงื่อนไข ทำให้เกิด การผ่อนผันและยืดหยุ่นในการตกลงสามารถยุติ ความขัดแย้งระหว่างคู่กรณี	3.96	1.07	มาก
37. ท่านใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เรียกร้องให้มีการ ผ่อนผันในการชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นระหว่าง คู่กรณี	3.96	1.03	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านการประเมินประนอม	\bar{X}	S.D	ระดับการ แสดง บทบาท
38. เมื่อท่านแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างคู่กรณี ท่านได้เรียกร้องให้ญาติคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องของคู่กรณีผ่อนผันต่อรองและมีการระงับข้อพิพาทระหว่างกัน	3.55	1.05	มาก
39. ท่านได้ขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นหรือหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ให้เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีประนีประนอม	3.07	1.12	ปานกลาง
40. ท่านแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีปรองดองตามข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น เป็นผลสำเร็จที่ได้จากการแก้ไข	2.71	1.26	ปานกลาง
โดยรวม	3.67	0.62	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการประนีประนอม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 35 ท่านยกกรณีตัวอย่างความรุนแรงที่เกิดขึ้นเนื่องจากไม่ยอมความกันเพื่อให้คู่กรณีเกิดการประนีประนอม ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาคือ ข้อที่ 32 เมื่อมีการแก้ไขความขัดแย้งในชุมชน ท่านได้เปิดโอกาสให้บุคคลอื่นในชุมชนเข้าร่วมช่วยเหลือกระบวนการแก้ไขข้อยุติ ($\bar{X} = 3.99$) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 40 ท่านแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีปรองดองตามข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น เป็นผลสำเร็จที่ได้จากการแก้ไข ($\bar{X} = 2.71$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความ
ขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีความแตกต่างกัน ในเรื่อง
ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน
ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง

การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน 5 ด้าน	ตำแหน่ง				t	Sig.
	กำนัน		ผู้ใหญ่บ้าน			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.ด้านการบังคับ	3.67	.52	3.73	.57	-0.98	.33
2.ด้านการหลีกเลี่ยง	3.81	.67	3.99	.65	-2.38	.02*
3.ด้านการประองคอง	3.70	.72	3.80	.66	-1.23	.22
4.ด้านความร่วมมือร่วมใจ	3.73	.67	3.74	.62	-1.50	.88
5.ด้านการประนีประนอม	3.67	.77	3.85	.73	-2.07	.04*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
ในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่าแตกต่าง 2
ด้าน คือ ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการประนีประนอม และไม่แตกต่างกันอยู่ 3 ด้าน คือ
ด้านการบังคับ ด้านการประองคอง และด้านความร่วมมือร่วมใจ

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุแตกต่างกัน จำแนกเป็นรายด้าน

การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน 5 ด้าน	อายุ						F	Sig.
	25-35 ปี		36-45 ปี		46 ปีขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.ด้านการบังคับ	3.65	0.57	3.75	0.56	3.70	0.50	0.83	0.44
2.ด้านการหลีกเลี่ยง	3.86	0.69	3.92	0.66	3.92	0.65	0.30	0.74
3.ด้านการปรองดอง	3.70	0.78	3.74	0.69	3.80	0.61	0.51	0.60
4.ด้านความร่วมมือร่วมใจ	3.70	0.62	3.79	0.67	3.75	0.64	0.62	0.54
5.ด้านการประนีประนอม	3.66	0.75	3.86	0.76	3.77	0.75	1.71	0.18

จากตารางที่ 10 พบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน 5 ด้าน	ระดับการศึกษา								F	Sig.
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		อนุปริญญา / เทียบเท่า		ปริญญาตรี / สูงกว่าปริญญาตรี			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการบังคับ	3.24	0.83	3.40	0.81	3.28	0.69	3.57	0.81	1.833	.141
2. ด้านการหลีกเลี่ยง	3.31	0.73	3.42	0.82	3.29	0.79	3.51	0.82	.876	.454
3. ด้านการปรองดอง	3.40	0.76	3.51	0.84	3.43	0.81	3.51	0.82	.396	.756
4. ด้านการร่วมมือร่วมใจ	3.34	0.48	3.43	0.49	3.42	0.50	3.43	0.50	.570	.635
5. ด้านการประนีประนอม	3.29	0.45	3.43	0.49	3.43	0.50	3.42	0.51	1.695	.168

จากตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน 5 ด้าน	ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง					
	ไม่เกิน 5 ปี		5 ปีขึ้นไป		t-test	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1.ด้านการบังคับ	3.29	0.99	3.34	0.78	3.898	.049*
2.ด้านการหลีกเลี่ยง	3.33	0.64	3.37	0.79	2.402	.122
3.ด้านการประองคอง	3.25	0.74	3.47	0.80	.768	.382
4.ด้านความร่วมมือร่วมใจ	3.33	0.48	3.40	0.49	2.761	.098
5.ด้านการประนีประนอม	3.29	0.46	3.39	0.48	6.386	.012*

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า ด้านการบังคับ ด้านการประนีประนอม มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการหลีกเลี่ยง ด้านการประองคอง และด้านความร่วมมือร่วมใจ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลจากการสัมภาษณ์กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน ไว้ดังนี้

1. ผู้นำชุมชนต้องมีความยุติธรรมให้มากที่สุด เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรใช้อำนาจในขอบเขตของกฎหมายอย่างถูกต้อง มีความยุติธรรม ใช้หลักพรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) ในการแก้ไขปัญหา
2. ผู้นำชุมชนต้องประนีประนอมในการแก้ไขปัญหา เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรใช้ความสุ่มรอบคอบ ใจเย็น ไม่ใช่อารมณ์ ไม่ใช่ความรุนแรง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
3. ผู้นำชุมชนต้องใช้กฎหมายตัดสินปัญหาอย่างเด็ดขาด เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรใช้อำนาจกฎหมายอย่างเด็ดขาด และเต็มที่เหมือนที่ตำรวจใช้ในการจับผู้ร้าย ในการแก้ไขปัญหา
4. ผู้นำชุมชนควรให้ความช่วยเหลือพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือคนดี เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน และช่วยเหลือคนดี ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน
5. ผู้นำชุมชนควรแก้ไขปัญหาโดยใช้เสียงส่วนใหญ่ เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรมีความมั่นใจในตนเอง และต้องมีความรู้ ความสามารถ แก้ไขปัญหาโดยใช้เสียงส่วนใหญ่
6. ผู้นำชุมชนต้องไม่เห็นแก่พวกของตนเอง เพราะว่า ผู้นำชุมชนต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้ากับชาวบ้านและประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เข้าถึงเข้าใจชาวบ้าน ไม่เห็นแก่พวกของตนเอง
7. ผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างให้เยาวชน เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน เนื่องจากเกิดการทะเลาะวิวาทบ่อยครั้งและเด็กคิดเกมไม่ไปเรียนหนังสือ ควรหากิจกรรมให้เด็กและเยาวชนทำ
8. ผู้นำชุมชนควรมีความสามัคคีร่วมมือกันแก้ไขปัญหา เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ปรึกษาหารือกัน ทำงานอย่างจริงจังและมีความสามัคคีร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

9. ผู้นำชุมชนควรรับฟังความเห็นของผู้อื่น เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรจะรู้จักรับฟังความเห็นผู้อื่น ในการศึกษาวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ไม่ใช่อำนาจหรือบารมีของคนอื่น

10. ผู้นำชุมชนควรพัฒนาชุมชนให้เป็นแบบอย่าง เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมร่วมกันในการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจังและ โปร่งใส ให้เป็นแบบอย่างที่ดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY